

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.3.2009
KOM(2009) 114 endelig

MEDDELELSE TIL FORÅRSMØDET I DET EUROPÆISKE RÅD

Fremdrift i den europæiske genopretning

BIND 1

MEDDELELSE TIL FORÅRSMØDET I DET EUROPÆISKE RÅD

Fremdrift i den europæiske genopretning

1. INDLEDNING

I de seneste seks måneder har den globale økonomiske krise lagt et pres uden fortilfælde på Europa. EU's reaktion har været en prøve på vores modstandsdygtighed og evne til hurtig reaktion. Denne situation har også stillet os over for udfordringer med hensyn til koordinering og styrket solidariteten mellem de 27 medlemsstater. Sidste efterår skred EU til den nødvendige handling for at forhindre en nedsmeltning på finansmarkederne. I december blev man enig om at iværksætte en europæisk økonomisk genopretningsplan for at bremse den nedadgående tendens og skabe betingelserne for et opsving. Kommissionen og medlemsstaterne har reageret positivt på behovet for at træffe foranstaltninger for at imødegå krisen og forberede genopretningen.

Nu, hvor de er ved at blive gennemført, er der et begyndende behov for større koordinering for at maksimere de positive virkninger på tværs af grænserne. Formålet med denne meddelelse er at foreslå de næste skridt i kriseindsatsen og indsatsen for at skabe en økonomisk genopretning i EU. Meddelelsen indeholder et ambitiøst program for reform af finanssektoren, den ser på de foranstaltninger, der nu er ved at blive truffet for at opretholde efterspørgslen, sætte skub i investeringerne og bibeholde eller skabe arbejdspladser, og den udstikker en proces til forberedelse af beskæftigelsestopmødet i maj. Den sætter også EU's interne bestræbelser ind i en bredere kontekst, nemlig det kommende G20-topmøde, hvor EU bør forelægge en ambitiøs dagsorden for en reform af det internationale finansielle styringssystem.

I takt med at den globale økonomi har fortsat sin nedtur, rammer faldende efterspørgsel og mistede arbejdspladser virksomheder, familier og lokalsamfund i hele EU. Tilliden til finanssektoren er skrøbelig. Nye svagheder dukker op og kræver en koordineret indsats. En sanering af bankvæsenet er en forudsætning for at kunne vende tilbage til normale kreditforhold. Det er nødvendigt med en omfattende mobilisering, da det tager sin tid, inden genopretningen er en realitet.

Stabiliseringen af de finansielle markeder har endnu ikke givet resultater i form af en lempelse af kreditstramningen, så det igen er muligt for virksomhederne og husholdningerne at optage lån. Det er også grunden til, at EU skal opretholde rytmen i finanssektorreformen og gennemføre regulatoriske reformer og se fremad mod en tilsynsordning, der er mere i overensstemmelse med de aktuelle grænseoverskridende realiteter.

Så længe udlånsvirksomheden er begrænset, vil bestræbelserne på at sætte skub i efterspørgslen og forbrugertilliden være begrænsede. Eftersom genopretningsplanen blev vedtaget i december, er man begyndt på gennemførelsen af den aftalte stimuleringspakke. Selv om det vil tage tid, før de positive effekter trænger op gennem det økonomiske system, vil størrelsen af den finanspolitiske indsats (omkring 3,3 % af EU's BNP eller over 400 mia. EUR) skabe nye investeringer, støtte arbejdstagerne og deres familier og sætte skub i efterspørgslen. Der er også ved at blive igangsat en indsats, der er målrettet mod bestræbelserne med hensyn til den langfristede målsætning om at opbygge en konkurrencedygtig og bæredygtig EU-økonomi som fastlagt i Lissabonstrategien for vækst og

beskæftigelse. Dette sikrer, at EU ikke blot imødegår den umiddelbare nedgang, men træffer forberedelser til at få mest muligt ud af fremtidige muligheder.

Samtidig har indvirkningen på beskæftigelsen spredt sig. Der er behov for en målrettet aktion for at lempe de hårde vilkår for enkeltpersoner og forhindre tab af værdifulde kvalifikationer. Der kan og bør tages skridt til at holde folk i beskæftigelse i nedgangsperioden og til at anvende kreative løsninger for at opretholde målet om at skabe en højere kvalificeret arbejdskraft.

Dette er en global krise, og genopretningen vil ikke være fuldstændig, før alle vigtige aktører i verdensøkonomien igen oplever vækst og handler med hinanden. De skridt, der er taget i EU, har tjent som inspiration for globale partnere og har bidraget til at opbygge en konsensus om at skride til handling, hvilket bør afspejles i konkret handling ved det kommende G20-topmøde i London.

Efterhånden som krisen har udviklet sig, er betydningen af EU-dimensionen blevet stadig mere klar. Det indre marked har været grundstenen i EU's økonomiske vækst i de sidste 15 år, en vækstmotor, der har skabt millioner af job og gjort Europa mere konkurrencedygtig og mere effektiv. Det har skabt en gensidig afhængighed uden fortilfælde, som betyder, at handlende, leverandører, producenter og forbrugere er knyttet sammen som aldrig før. Alle medlemsstaterne handler mere med hinanden end med resten af verden. Derfor er den bedste måde at give økonomien et skub fremad på, at man bygger videre på denne gensidige afhængighed og undgår ethvert forsøg på at lægge kunstige dæmpere på virkningen af genopretningsforanstaltningerne.

Dette sætter spotlight på vigtigheden af koordinering. Samtidig med at det erkendes, at der er klare forskelle i den sociale og økonomiske situation i medlemsstaterne, har hver af dem en bred vifte af løftestænger til deres disposition inden for rammerne af deres særlige forhold. Disse løftestænger vil være mest effektive, hvis de bruges inden for klare EU-rammer. For eksempel vil nationale foranstaltninger til at sætte skub i efterspørgslen ofte have en positiv grænseoverskridende effekt på varer og tjenesteydelser i andre medlemsstater og således føre til en positiv udvikling til gavn for genopretningen i Europa som helhed.

EU's økonomi har enormt stærke sider på lang sigt. Ved at opretholde sin stærke position på verdens eksportmarkeder har den vist, at den har den konkurrencemæssige styrke, der skal til for at have succes i globaliseringens tidsalder. Den har en højt kvalificeret arbejdsstyrke og sociale modeller, der beviser deres værd i en yderst presset tid og beskytter de mest sårbare i vores samfund. EU står i en god udgangsposition til at gå over til en økonomi med lavt kulstofforbrug og tage imod den teknologiske udfordring, som klimaændringerne stiller. Imødegåelse af krisen i fællesskab og solidaritet er den bedste måde, hvorpå Europa kan udnytte disse stærke sider og standse den nedadgående tendens og genoprette væksten.

2. GENOPRETTELSE OG OPRETHOLDELSE AF ET STABILT OG PÅLIDELIGT FINANSSYSTEM

2.1. Genskabelse af tilliden og genoprettelse af udlånsvirksomheden

En stabil finanssektor er en forudsætning for at skabe et holdbart genopsving. Sidste efterår forhindrede en koordineret europæisk indsats for at rekapitalisere og garantere for bankerne i hele EU en nedsmeltning i den europæiske banksektor og hjalp med at få genskabt en del af likviditeten på interbankmarkederne.

Nu er tiden kommet til at overvåge disse støttepakker for finanssektoren for at sikre, at de gennemføres effektivt. Myndighederne i både de grænseoverskridende finansinstitutioners hjemlande og værtslande har en stærk gensidig interesse i at opretholde den makrofinansielle stabilitet ved at garantere finansiering og stabilitet for de lokale banksystemer og fastholde princippet om kapitalens frie bevægelighed.

Kommissionen har allerede forelagt lovgivningsforslag om at forbedre beskyttelsen af indskyderne, gøre kreditvurderingerne mere pålidelige, få skabt de rigtige incitamenter på værdipapirmarkedene og styrke soliditeten og tilsynet med banker og forsikringselskaber. Der blev hurtigt skabt enighed om tilpasninger af regnskabsreglerne for at stille de europæiske finansieringsinstitutter på lige fod med deres internationale konkurrenter. Disse foranstaltninger er et led i opbygningen af et stærkere og mere pålideligt system i fremtiden.

Men tilliden i banksektoren er stadig lav. Bankerne og andre medspillere på finansmarkedet er stadig i færd med en nedgearing og har ikke genoptaget deres sædvanlige rolle på engros- og detailmarkedene. De anlægger meget restriktiv udlånspolitik. En genoprettelse af kreditstrømmen til realøkonomien er derfor højt prioriteret, så man undgår en yderligere indskrænkning i den økonomiske vækst.

Det er på tide at gribe ind og bryde den dårlige cyklus med faldende tillid og manglende vilje til at låne ud. I nogle tilfælde betyder dette, at man skal gå direkte ind og se på aktivsiden i bankernes statusopgørelser og således gøre op med den usikkerhed, der er med hensyn til valuering og placering af fremtidige tab. For at genoprette tilliden i banksektoren som helhed bør banker med værdiforringede aktiver give oplysning herom til de kompetente myndigheder.

Med udgangspunkt i de retningslinjer, der allerede er givet med hensyn at anvende statsstøttere reglerne på foranstaltninger, der tager sigte på at støtte og rekapitalisere finansinstitutioner¹, har Kommissionen forelagt en meddelelse² for at hjælpe medlemsstaterne med at udforme foranstaltninger med henblik på værdiforringede aktiver. Optionerne omfatter statslige opkøb, statsgarantier, swapping eller en blandet ordning. Det er op til medlemsstaterne at beslutte, hvilke instrumenter de vil benytte, og hvordan de udformes. Men fælles og koordinerede rammer, baseret på principperne om gennemsigtighed, åbenhed, valuering og byrdedeling, vil bidrage til, at lempelsesforanstaltningerne får den størst mulige virkning.

Rammerne vil sikre ens spilleregler for alle banker, gøre det lettere at overholde statsstøttere reglerne, begrænse indvirkningen på de offentlige finanser og forberede den nødvendige omstrukturering af sektoren. Kommissionen vil snarest opstille mere detaljerede retningslinjer for sin tilgang til vurderingen af omstrukturings- og levedygtighedsplaner for individuelle banker på baggrund af statsstøttere reglerne. Den vil foretage en vurdering fra sag til sag og tage hensyn til den samlede støtte, der er modtaget i kraft af rekapitalisering, garantier eller lempelser på aktivsiden for at sikre levedygtigheden på lang sigt og en tilbagevenden til en normalt fungerende europæisk banksektor.

For at forbedre kreditforholdene har ECB og andre centralbanker stillet betydelig likviditet til rådighed. De har allerede sænket rentesatserne, og ECB har stillet i udsigt, at der skulle være råderum til flere nedsættelser. Ved at skabe efterspørgsel efter lån kan virkningen af den finanspolitiske stimulering også forventes at øge banktilliden og viljen til långivning.

¹ EUT C 270 af 25.10.2008, s. 8, og EUT C 10 af 15.1.2009, s. 2.

² C(2009) 1345 (endnu ikke offentliggjort).

Kreditstrømmene bør derfor overvåges meget nøje i de kommende måneder for at sikre, at omfattende offentlig intervention i finanssektoren reelt fører til lempelser for europæiske husholdninger og virksomheder.

2.2. Mere ansvarlige og pålidelige finansmarkeder i fremtiden

Krisen har afsløret uacceptable konkrete risici i styringen af de internationale og europæiske finansmarkeder, som har vist sig at være reelle eller systemiske i perioder præget af alvorlige rystelser. De foranstaltninger uden fortilfælde, der træffes for at genoprette stabiliteten i sektoren, skal følges op med robuste reformer for at reparere på kendte svagheder og identificere og forebygge, at der opstår nye svagheder i fremtiden. Europæiske virksomheder og borgere er nødt til at kunne stole på de finansielle institutioner som pålidelige partnere, der kan kanalisere deres indlån over i investeringer, der er af så central betydning for økonomiens sundhed på lang sigt. Markedsovervågning og håndhævelse af kontraktmæssige og kommercielle praksisser vil spille en vigtig rolle i at få genoprettet forbrugertilliden til bankerne.

I løbet af 2009 vil Kommissionen foreslå den ambitiøse reform af det europæiske finansielle system, som der er redegjort for nedenfor, og som er mere detaljeret beskrevet i bilag I. Reformen vil sætte en klar kurs for EU, som skal lede og udforme processen med global ændring, især gennem arbejdet i G-20. Parallelt hermed vil Kommissionen fortsat anvende rammerne for hastende redningshjælp og for langfristet genopretning af bankernes levedygtighed under anvendelse af den eksisterende statsstøttevejledning.

Reformen vil sikre, at alle relevante aktører og alle typer finansielle instrumenter underkastes en passende regulering og overordnet tilsyn. Reformen tager sit udgangspunkt i værdier som ansvarlighed, integritet, gennemsigtighed og konsekvens.

Sidste år i november gav Kommissionen en højtstående gruppe under formandskab af Jacques de Larosière mandat til at foreslå anbefalinger med henblik på denne reform, med særligt fokus på tilsyn. Kommissionen hilser rapporten, som blev forelagt den 25. februar 2009, velkommen, og er enig i gruppens analyse af årsagerne til finanskrisen. Gruppens 31 anbefalinger indeholder en lang række konkrete løsninger med hensyn til regulatoriske, tilsynsmæssige og globale reparationsmæssige foranstaltninger.

Mange af gruppens anbefalinger med hensyn til regulatorisk reparation bidrager til en voksende konsensus om, hvor der er behov for ændringer, hvilket afspejler de forhold, som er blevet påpeget af mange centrale aktører, herunder Europa-Parlamentet. Kommissionen har allerede taget konkrete initiativer på områder som kreditvurderingsbureauer, forsikring, revision af kapitalkrav under Basel II, værdipapirsikrede produkter, "mark-to-market"-regnskabsregler og en indsats med hensyn til de regulatoriske foranstaltningers procykliske virkning. Branchen har imødekommet Kommissionens anmodning om at flytte "credit default swaps" på europæiske enheder og indekser over europæiske enheder over til en central clearing-platform, som vi være etableret, reguleret og overvåget senest den 31. juli 2009. På andre områder, såsom regulering af hedge funds og andre ikke-bankmæssige investeringsaktører, gennemsigtighed på markederne for derivativer og forbedrede regnskabsregler, vil Kommissionens forslag blive forelagt med en høj grad af prioritet i de kommende måneder.

Gruppens anbefaling med hensyn til behovet for at udvikle et harmoniseret sæt af standarder, der skal anvendes overalt i EU, er af særlig interesse. De vigtigste forskelle i national lovgivning, der skyldes undtagelser, dispensationer, tilføjelser på nationalt plan eller

tvetydigheder i eksisterende direktiver, bør identificeres og fjernes. Kommissionen vil derfor igangsætte vigtige nye initiativer på dette område. Gruppens resultater med hensyn til sanktionsordningen peger også i retning af et behov for en forstærket indsats på dette punkt.

På det tilsynsmæssige område halter de nationalt baserede tilsynsmodeller efter markedsrealiteten med flere og flere banker og forsikringsselskaber, der opererer på tværs af grænserne. Kommissionen har allerede foreslået at etablere tilsynsinstanser til at lette samarbejdet mellem tilsynsmyndigheder for grænseoverskridende banker og forsikringsselskaber. Koordineringen inden for de tre europæiske tilsynsudvalg har været et betydeligt skridt fremad, men er ikke uden begrænsninger. Kommissionen har ændret udvalgenes mandater, hvilket vil forbedre deres effektivitet, indføre beslutningstagning ved kvalificeret flertal og gennemførelse af "comply or explain"-princippet. Et forslag om at give udvalgene flere midler til deres aktiviteter behandles for tiden af budgetmyndigheden.

De Larosière-gruppens rapport fremhæver de eksisterende mangler med hensyn til at forhindre, styre og løse kriser og de vanskeligheder, der forårsages af manglende samarbejde, koordinering, konsekvens og tillid mellem nationale tilsynsmyndigheder. For virksomhederne medfører overholdelse af reglerne i en lang række forskellige ordninger yderligere administrative og regulatoriske byrder. Kommissionen er enig med et af gruppens undersøgelsesresultater, ifølge hvilket den seneste tids erfaringer har afsløret betydelige mangelfuldheder, både med hensyn til den måde, hvorpå tilsynsmyndighederne ser på særlige sager, og i deres tilgang til det finansielle system som helhed.

Med hensyn til makroprudentielt tilsyn hilser Kommissionen især gruppens idé om et nyt europæisk organ under ECB's auspicer og med deltagelse af Kommissionen og de europæiske tilsynsudvalg til at indsamle og vurdere oplysninger om alle risici for sektoren som helhed inden for det finansielle systems sektorer. Et sådant organ ville være et godt redskab til at identificere systemiske risici på europæisk plan og udstede risikoadvarsler. Obligatoriske opfølgings- og tilsynsinstrumenter, og muligheden for at henvise spørgsmål til globale mekanismer for tidlig varsling ville være af væsentlig betydning.

Hvad angår tilsyn med individuelle virksomheder har gruppen anbefalet etablering af et europæisk finanstillsynssystem (ESFS). I første fase vil de tre europæiske tilsynsudvalg og de nationale tilsyn blive styrket, og der vil blive indført et harmoniseret sæt af tilsynsbeføjelser og sanktionsordninger. I anden fase vil udvalgene blive ændret til myndigheder, der udfører visse opgaver på europæisk plan, samtidig med at de støtter sig til tilsynsorganer og nationale tilsyn i forbindelse med det løbende tilsyn med individuelle virksomheder. I forbindelse med en fornyet gennemgang efter tre år skulle man så overveje behovet for yderligere konsolidering af ESFS.

Kommissionen er enig i gruppens undersøgelsesresultat, hvorefter strukturen i de eksisterende udvalg - hvis rolle har nået grænsen for, hvad der er juridisk muligt - ikke er tilstrækkelig til at sikre finansiel stabilitet i EU og medlemsstaterne, og hvorefter der hurtigst muligt skal findes en løsning på de mangelfuldheder, der er i den nuværende struktur. Kommissionen finder også, at der er visse fordele forbundet med et system, hvor visse centraliserede ansvarsområder på europæisk plan kombineres med, at man fastholder en tydelig rolle for nationale tilsyn, som befinder sig tættest på virksomhederne i deres daglige drift.

Kommissionen finder, at det er påtrængende nødvendigt med en indsats, og vil foreslå at fremskynde gennemførelsen af gruppens undersøgelsesresultater. Ved at kombinere de to faser som foreslået af gruppen skulle det være muligt ved en hurtig indsats både at forbedre kvaliteten af og sammenhængen i tilsynsarbejdet i Europa og at omdanne de tre eksisterende

udvalg til myndigheder inden for et europæisk system for finansielt tilsyn. Det bør undersøges, om det er praktisk muligt at kombinere en eller flere af disse myndigheder, med henblik på at sikre maksimal tilsynsmæssig sammenhæng og skabe øget overensstemmelse og interaktion mellem banksektoren, forsikringssektoren og eksperter inden for markedstilsyn.

Myndighederne kunne overdrages opgaven med overordnet tilsyn og gives beføjelser til at træffe de endelige beslutninger om tilsynsorganerne for grænseoverskridende koncerner; de kunne desuden få til opgave at sikre konsekvens og god praksis ved at fastsætte fælles høje standarder og opstille fælles fortolkninger af kravene til tilsynsaktiviteterne; og endelig kunne de spille en central rolle i mekanismerne for tidligt varsel og i krisestyringen i samarbejde med det organ, der oprettes for at danne sig et samlet overblik.

På basis af de Larosière-gruppens anbefalinger vil Kommissionen nu gå i gang med at udarbejde forslag om etablering af et nyt europæisk finanstilsynssystem. Under hensyntagen til de synspunkter, som medlemsstaterne, de eksisterende udvalg, Europa-Parlamentet, ECB og andre interessenter har givet udtryk for, vil Kommissionen udarbejde sine forslag på grundlag af en konsekvensanalyse i overensstemmelse med sine principper om bedre regulering.

For at der kan skabes ansvarlige og troværdige finansmarkeder i fremtiden vil Kommissionen foreslå et ambitiøst nyt reformprogram med fem hovedmålsætninger:

- (1) EU udstyres med **tilsynsmæssige rammer**, der opdager potentielle risici på et tidligt tidspunkt, som imødegår dem effektivt, før de kan få indvirkning, og som kan tage udfordringen fra komplekse internationale finansmarkeder op. Kommissionen vil forelægge en **finanstilsynspakke** før udgangen af maj 2009 til vedtagelse på mødet i Det Europæiske Råd i juni. De lovgivningsmæssige ændringer, der skal give disse forslag virkning, vil følge efter i efteråret og skulle blive vedtaget i så god tid, at de fornyede tilsynsordninger vil være indført og operationelle i løbet af 2010. Pakken vil komme til at omfatte to elementer:
 - med hensyn til makroprudentielt tilsyn er der tale om foranstaltninger til at etablere et **europæisk organ**, der fører tilsyn med **det finansielle system som helhed**
 - med hensyn til mikroprudentielt tilsyn er der tale om forslag om arkitekturen for et europæisk system for **et europæisk finanstilsynssystem**
- (2) Der udfyldes huller, hvor europæisk eller national **regulering** er utilstrækkelig eller ufuldstændig, baseret på en "sikkerhed i første række"-tilgang. Kommissionen vil foreslå:
 - et omfattende lovgivningsmæssigt instrument, hvormed der etableres regulatoriske og tilsynsmæssige standarder for **hedge funds, privat egenkapital** og andre systemisk vigtige markedsaktører (april 2009)
 - en hvidbog om **redskaberne til tidlig intervention** for at forhindre en krise (juni 2009)
 - tidssvarende initiativer til at øge gennemsigtigheden og sikre finansiell stabilitet på grundlag af en rapport om anvendelse af **derivativer** og andre komplekse strukturerede produkter (juni 2009)

- lovgivningsmæssige forslag om at øge kvaliteten og mængden af bankernes **kapital i tilsynsøjemed** til aktive porteføljeaktiviteter og tage fat på problemet omkring værdipapirbaseret långivning (juni 2009) og gå ind i problematikken omkring likviditetsrisici og umådeholden leverage/gearing (efterår 2009)
 - et rullende handlingsprogram for at etablere **et langt mere konsekvent sæt tilsynsregler** (lanceres i 2009)
- (3) For at sikre, at europæiske **investorer, forbrugere og SMV'er kan have tryghed** for deres opsparing, deres lånemuligheder og deres rettigheder med hensyn til finansielle produkter, vil Kommissionen tage initiativ til:
- en meddelelse om **detailinvesteringsprodukter** for at styrke effektiviteten af sikkerhedsforanstaltningerne omkring marketing (april 2009)
 - yderligere foranstaltninger for at styrke **beskyttelsen af indskydere, investorer og forsikringstagere** (efteråret 2009)
 - foranstaltninger med hensyn til **ansvarlig långivning** og låneoptagelse (efteråret 2009)
- (4) For at **forbedre risikostyringen** i finansielle virksomheder og bringe **lønincitamenterne** på linje med holdbare præstationer agter Kommissionen:
- at styrke sin henstilling fra 2004 om **aflønning af bestyrelsesmedlemmer** (april 2009)
 - at forelægge en ny henstilling om **aflønning inden for sektoren for finansielle tjenesteydelser** (april 2009) efterfulgt af lovgivningsmæssige forslag om at lade aflønningsordninger falde inden for rammerne af forsigtighedstilsyn (efterår 2009)
- (5) Der skal indføres **mere effektive sanktioner** over for markedsskadelig virksomhed. Til dette formål agter Kommissionen:
- at tage **markedsmisbrugsdirektivet** op til revision (efterår 2009)
 - at fremsætte forslag til en samordnet styrkelse og bedre håndhævelse af **sanktionerne** (efterår 2009)

Kommissionen opfordrer Det Europæiske Råd til på mødet i foråret at tilslutte sig denne reform forud for G20-topmødet. Dette vil give et tydeligt tegn på EU's vilje og forpligtelse til at træffe ambitiøse foranstaltninger med henblik på at gennemføre den handlingsplan, der blev vedtaget på G20-topmødet i Washington. Europa-Parlamentet og Rådet bør opfordres til at tillægge Kommissionens kommende forslag høj prioritet.

3. STØTTE TIL REALØKONOMIEN

Den globale økonomi befinder sig midt i den værste recession i årtier. Verdenshandelen har oplevet en voldsom opbremsning. Industriproduktionen faldt hurtigt frem mod udgangen af 2008. Både USA og Japan har oplevet en markant nedgang i deres BNP, mens Kina har noteret den laveste vækst siden 2001, hvilket afspejler en dramatisk nedgang i verdenshandelen.

EU's økonomi har ikke kunnet undgå at blive ramt af denne verdensomspændende nedgang. Både euroområdet og EU befinder sig nu i en alvorlig recession. Især fremstillings- og byggesektoren er blevet hårdt ramt med et anslået tab på 150 mia. EUR i årsbaserede tal. Alene bilindustrien har oplevet et fald på 32,3 %, hvilket har medført forværringer i mange andre sektorer. Industrieksporten til lande uden for EU faldt i november og december 2008 med 5,8 %, samtidig med at den EU-interne handel var 13,7 % lavere end året før.

Mens BNP i faste priser forventes at falde med næsten 2 % i 2009³, skulle der gradvist ske en bedring til ½ % i 2010 til dels som følge af virkningerne af de politiske foranstaltninger, der træffes på europæisk og nationalt plan som led i den europæiske økonomiske genopretningsplan.

3.1. Gennemførelse af den europæiske økonomiske genopretningsplan

I december 2008 blev der på basis af forslag fra Kommissionen aftalt en omfattende europæisk økonomisk genopretningsplan. Det centrale i denne plan var en kombineret indsats for at give Europas økonomi et umiddelbart finanspolitisk skub fremad, samtidig med at denne investering blev målrettet mod at styrke den europæiske økonomi for at modstå de langfristede udfordringer. Der var i planen en erkendelse af, at faldet i den private efterspørgsel gjorde de offentlige udgifters rolle endnu vigtigere på kort sigt.

Den fulde virkning af genopretningsplanen vil først blive tydelig i de kommende måneder, men de første tegn er positive, både med hensyn til hjælpens omfang og den retning, reformen peger i. De fleste medlemsstater har nu vedtaget eller bebudet finanspolitiske stimuleringsforanstaltninger. I løbet af 2009 og 2010 vil finanspolitikken yde støtte til økonomien i et omfang svarende til 3,3 % af BNP, hvilket vil sige mere end 400 mia. EUR, en potentielt enorm støtte til vækst og jobskabelse i hele EU.

En stor del af denne støtte kommer fra anvendelsen af automatiske stabilisatorer, som er særlig stærke i EU. Den kommer også fra de situationsbetingede finanspolitiske hjælpepakker i medlemsstaterne på omkring 1,2 % af BNP, hvilket der opfordres til i genopretningsplanen; omfanget varierer efter medlemsstaternes finanspolitiske råderum. Yderligere 30 mia. EUR eller 0,3 % af BNP er stillet til rådighed gennem EU-midler⁴. Kommissionen har foreslået, at der afsættes ca. 5 mia. EUR til målrettede investeringer i energisikkerhed og højhastighedsinternetforbindelser til landdistrikter samt til yderligere forskudsbetalinger under samhørighedspolitikken på i alt 11 mia. EUR, hvoraf 7 mia. EUR er øremærket til de nye medlemsstater. Herudover har Den Europæiske Investeringsbank (EIB) udvidet lånemulighederne for små og mellemstore virksomheder med 15 mia. EUR.

³ Jf. Kommissionens overslag for januar.

⁴ Inkl. et antal nye offentligt-private partnerskaber.

De fleste af de foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer, er målrettet mod en stimulering af efterspørgslen: støtte til husholdninger, virksomheder og beskæftigelse, en direkte forøgelse af efterspørgslen gennem offentlige investeringer og modernisering af infrastrukturen (se de nærmere detaljer i bilag II). Og de fleste af disse foranstaltninger er i overensstemmelse med de mere langfristede målsætninger, der er angivet i de landespecifikke henstillinger under Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse - såsom at opbygge Europas vidensgrundlag, øge energisikkerheden og tilpasse forholdene til en lavemissionsøkonomi.

En effektiv og hurtig gennemførelse af disse foranstaltninger er yderst vigtig, og der vil herudover skulle gøres en indsats for at forbedre erhvervsvilkårene. Det er helt sikkert i EU's interesse fortsat at have en stærk og konkurrencedygtig industri som udgangspunkt for overgangen til en videns- og lavemissionsøkonomi. EU har med henvisning til den moderne industriproduktions kompleksitet og de stordriftsfordele og diversificeringsmuligheder, der er forbundet med det indre marked, inden for de seneste år udviklet en horisontal støttepolitik til fordel for industrien. Det vil sige, at det både på EU- og medlemsstatsplan er muligt at finansiere F&U, innovation, nye miljøvenlige teknologier og uddannelse som støtte- og udviklingsforanstaltninger. Det er muligt at gennemføre disse horisontale foranstaltninger inden for forskellige dele af EU-økonomien, f.eks. inden for EU-bilindustrien, således som det fremgår af Kommissionens nylige meddelelse af 25. februar⁵.

Medlemsstaterne prioriterer også SMV'ernes behov på grund af deres enorme bidrag til den samlede beskæftigelse i EU og opfordres til at fremskynde gennemførelsen af loven om små virksomheder. Kommissionen fremlægger inden længe et lovforslag om en mere effektiv håndtering af problemet med sene betalinger. Desuden bør potentialet for bedre regulering anvendes i fuld udstrækning, navnlig gennem en mindskelse af de administrative byrder.

En indsats for at øge uddannelsesniveaue, sætte skub i investeringerne i forskning, fremme vilkårene for innovation, få højhastighedsinternettet bragt ud til flere mennesker, forny den eksisterende infrastruktur på transport- og energiområdet, herunder gennem øget brug af offentligt-private partnerskaber, øge energieffektiviteten og udvide anvendelsen af vedvarende energi er altsammen i overensstemmelse med genopretningsplanens målsætninger. Dette arbejde støttes gennem en hurtig vedtagelse af den foreslåede ændring af lovgivningen om samhørighedspolitikken. Medlemsstaterne opfordres til fuldt ud at udnytte de muligheder, som disse ændringer vil medføre, til at fremme nøgleinvesteringer.

Det bliver helt afgørende, at man har forståelse for og er i stand til at håndtere krisens langtidsvirkninger for de offentlige finanser, og at man tager højde for konsekvenserne for pensions- og sundhedsordningerne. Budgetunderskuddene bør vendes, så det, når økonomien tillader det, bliver muligt at overholde kravet om de offentlige finansers langsigtede bæredygtighed, bl.a. under hensyntagen til de kommende udgifter som følge af befolkningsaldringen. Den langsigtede bæredygtighed bør sikres inden for rammerne af stabilitets- og vækstpagten.

Nogle medlemsstater er nu i færd med at mindske deres budgetunderskud for at mindske deres afhængighed af eksterne lånemuligheder. Støttefaciliteten for mellemfristet bistand til betalingsbalancen i medlemsstater uden for euroområdet er blevet styrket efter rettidig støtte til Ungarn og Letland.

⁵ KOM(2009)104 af 25.2.2009.

Genopretningsplanen indgår i Lissabonstrategien for vækst og jobskabelse under den nuværende krise. Den skaber den rette balance, så det bliver muligt at kombinere umiddelbar stimulering med det nødvendige langfristede perspektiv. Følgelig burde Europa komme ud af krisen bedre rustet til at imødegå udfordringerne fra en verdensøkonomi, der er indrettet på lavemissionsvirksomhed og innovation.

Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne nøje overvåge de iværksatte foranstaltninger og gøre status over de opnåede resultater forud for Det Europæiske Råd i juni måned.

3.2. Det indre marked som løftestang for genopretning

Om den økonomiske genopretning lykkes for Europa, afhænger af vores evne til at få mest muligt ud af hjemmemarkedene og de internationale markeder. Det indre marked har været motoren i den økonomiske og sociale velstand og jobskabelsen i EU⁶. Det tilbyder stordriftsfordele, effektivitetsgevinster og chancen for at udnytte EU's stærke sider. Det kan fungere som en vigtig drivkraft i genopretningen, forudsat at det koordineres nøje på EU-plan.

I sine bestræbelser på at koordinere svaret på krisen har Kommissionen sikret, at medlemsstaterne i udformningen af foranstaltningerne til støtte for efterspørgslen kan drage fuld fordel af den fleksibilitet, der findes i henhold til gældende EU-regler. Anvendelse af den fremskyndede procedure for offentlige udbud betyder, at offentlige investeringskontrakter kan underskrives inden for en måned. De midlertidige rammer for statsstøtteforanstaltninger hjælper virksomhederne med at få adgang til finansielle midler i en periode med en restriktiv udlånspolitik fra bankernes side. Medlemsstaterne kan ved hjælp af offentlige organer tilbyde supplerende eksportkreditforsikring i de tilfælde, hvor den private sektor som følge af finanskrisen ikke længere stiller denne form for forsikring til rådighed.

Samtidig bør EU fortsætte sit eget arbejde med at forbedre erhvervslivets vilkår og at støtte små og mellemstore virksomheder, der sandsynligvis vil være toneangivende, når opsvinget kommer. Kommissionen har for nylig foreslået at mindske de regnskabsmæssige krav til mikrovirksomheder, hvilket potentielt betyder besparelser for erhvervslivet på omkring 6 mia. EUR⁷, og den vil fremover nøje vurdere, hvilke byrder nye initiativer medfører. En planmæssig gennemførelse af tjenesteydelsesdirektivet i år vil være en ekstra mulighed for at fremme nye økonomiske aktiviteter og beskæftigelsesmuligheder.

Ved at holde fast på fordelene ved det indre marked og fremme de samme værdier uden for Europa, vil EU have en enestående affyringsrampe for en tilbagevenden til vækst. Protektionisme og en tilbagetrækning til nationale markeder kan kun føre til stagnation, en dybere og længere recession og et fald i velstanden.

Medlemsstaterne bør i deres indsats for at imødegå krisen tage hensyn til det indre marked. De fleste, hvis ikke alle medlemsstaterne, vil under krisen intervenere for at støtte den økonomiske aktivitet på deres område. En intelligent anvendelse af nationale løftestænger i en europæisk sammenhæng er den bedste måde til at sikre, at indsatsen vil være effektiv.

⁶ Det indre marked har øget EU's velstand med 2,15 % af EU's BNP på årsbasis og udvidet beskæftigelsen med yderligere 2,75 millioner arbejdspladser mellem 1992 og 2006. Handelen inden for EU i forhold til BNP steg med 30 % mellem 1995 og 2005.

⁷ KOM(2009) 83 af 26.2.2009.

Nationale foranstaltninger er mest effektive, hvis medlemsstaterne er bevidste om, at det er nødvendigt at handle i overensstemmelse med det indre marked. Kommissionen, som arbejder sammen med medlemsstaterne, er parat til at yde støtte til udformningen og gennemførelsen af konkrete foranstaltninger og dermed være med til at sikre udvekslingen af god praksis og politiske erfaringer. Gennem en sådan koordinering kan man få det fulde udbytte af de positive følgevirkninger. I koordineringen indgår ligeledes formidling af oplysninger om de iværksatte foranstaltninger og fælles konsekvensanalyser af foranstaltningerne. Bilag III indeholder yderligere anvisninger til, hvordan medlemsstaterne kan udforme genopretningsforanstaltningerne, så de overholder den mest relevante fællesskabslovgivning.

3.3. Fornyelse af den europæiske økonomi efter krisen

Der er ingen tvivl om, hvor ondt denne dobbelte krise - finansiel og økonomisk - gør på de europæiske husholdninger og virksomheder. Genopretningen vil ske gradvist, og den vil kræve, at alle parter gør en stor indsats for at fremskynde gennemførelsen af de strukturreformer, der anbefales i Lissabonstrategien. Ved at samordne vores indsats og udnytte vores konkurrencefordele til det yderste, navnlig gennem det indre marked, sikrer vi os, at Europa kommer hurtigere ud af recessionen.

Ved hele tiden at fokusere på vores fælles værdier og vores langsigtede politiske mål vil vi med de foranstaltninger, som vi træffer for at komme gennem denne krise, kunne gøde grunden for en gnidningsløs overgang i Europa til fremtidens økonomi. Vi bør især opretholde bestræbelserne på at skifte til en lavemissionsøkonomi, dvs. at når opsvinget viser sig igen, så bør de grønne teknologier og produkter være de ledende på markedet. Vi bør allerede nu begynde at overveje, hvordan vi kan forbedre de strukturer, som vi har til vores rådighed til genopretningen: nogle virksomheder vil blive omstruktureret, andre vil sprede deres aktiviteter, og atter andre vil forlade markedet. Det kræver en velovervejede indsats at sikre, at nationaliserede virksomheder atter kan privatiseres, og generelt at få statsstøtten til vores økonomier bragt tilbage til et mere normalt niveau. Fællesskabets konkurrencepolitik kan være en støtte i denne vitale proces, idet den leder processen i retning af åbne, effektive og innovative konklusioner.

Der bør desuden tages hensyn til læren af krisen ved en omlægning af EU-dagsordenen for strukturreformer. Med henvisning til læren af de seneste erfaringer er det Kommissionens hensigt at starte en debat om Lissabonstrategiens integrerede retningslinjer for vækst og jobskabelse, som er grundlag for medlemsstaternes og Fællesskabets forberedelse af deres respektive programmer for strukturreformer.

Kommissionen vil arbejde tæt sammen med medlemsstaterne og Lissabonstrategiens øvrige interessenter og tage hensyn til resultaterne af denne debat under udformningen af Lissabonstrategien efter 2010. Som forberedelse af de beslutninger, der skal træffes i foråret 2010 under det spanske formandskab, vil hele forløbet blive startet med en generel gennemgang af den reviderede Lissabonstrategi under det svenske formandskab.

Genopretningsplanen vil først slå helt igennem i de kommende måneder, men de første tegn er positive, både hvad angår virkningens omfang og den retning, reformerne peger i:

- De fleste medlemsstater har vedtaget eller meddelt, at de vil vedtage finanspolitiske hjælpepakker inden for det samlede mål på 1,5 % af EU's BNP. Hvis man medregner virkningen af de automatiske stabilisatorer, er der afsat finanspolitisk støtte på ca. 3,3 % af BNP til genopretningen. Dette beløber sig til over 400 mia. EUR, hvilket er en enorm hjælp til væksten og jobskabelsen.
- I de fleste medlemsstater er foranstaltningerne rettet mod en stimulering af efterspørgslen, og de er i overensstemmelse med de langsigtede mål om øget uddannelse, udvidelse af investeringerne i innovation, udbredelse af højhastighedsinternetforbindelser og fornyelse af den eksisterende transport- og energiinfrastruktur.
- Kommissionen har sikret, at medlemsstaterne under udformningen af de efterspørgselsfremmende foranstaltninger har haft fuld adgang til den fleksibilitet, som ligger i fællesskabsbestemmelserne. Kommissionen har f.eks. for nylig redegjort for, hvilke foranstaltninger, der kan træffes til fordel for bilindustrien, og på den måde hjulpet medlemsstaterne i deres bestræbelser på at støtte en omstrukturering af denne sektor.

Alle medlemsstater vil takket være det indre marked have direkte eller indirekte fordel af de ordrer på varer og tjenesteydelser, der bliver et resultat af denne hjælpepakke. Medlemsstaterne bør være særlig opmærksomme på at få det størst mulige udbytte af de positive følgevirkninger af det indre marked, som indtil nu har været og stadig vil være motoren i den økonomiske og sociale velstand og jobskabelsen i EU.

Med henblik herpå bør medlemsstaternes støtte til fordel for realøkonomien tilrettelægges efter følgende **principper**:

- Vi bør opretholde **åbenheden** inden for det indre marked og fortsætte med at fjerne skranker og undgå at skabe nye.
- Vi bør sikre **ikke-diskriminering** ved at behandle varer og tjenesteydelser fra andre medlemsstater i overensstemmelse med EU's regler og traktatens principper.
- Vi bør målrette vores interventioner mod vores **langfristede politiske mål**: lettelse af de strukturelle ændringer, forøgelse af konkurrencen på lang sigt og imødegåelse af de vigtigste udfordringer, såsom at skabe en lavemissionsøkonomi.
- Vi bør tage fuldt hensyn til SMV'ernes centrale rolle og anvende *think small first*-princippet
- Vi bør dele oplysninger og god praksis for at **maksimere den samlede positive virkning** gennem stordriftsfordele.
- Vi bør samordne vores indsats og udforme foranstaltningerne på en sådan måde, at de skaber **synergier** med dem, der træffes af andre medlemsstater. Et stærkere samarbejde på europæisk plan er helt afgørende i denne forbindelse.
- Vi bør udnytte den fleksibilitet, der er indeholdt i den fornyede stabilitets- og vækstpagt, på

en ansvarlig måde, så det bliver muligt at **vende underskuddene på statsbudgetterne, så vi så hurtigt som muligt genskaber en situation med bæredygtige offentlige finanser**, samtidig med at der konsekvent tages hånd om årsagerne til eventuelle manglende makro-økonomiske balancer.

- Vi bør sikre, at det indre marked er **åbent for vores handelspartnere**, og overholde vores internationale forpligtelser i forhold til f.eks. Verdenshandelsorganisationen.

Med henvisning til genopretningsplanen skal medlemsstaterne sikre, at der samtidig med vedtagelsen af de finanspolitiske hjælpepakker sker en fremskyndelse af de strukturreformer, der er angivet i Lissabonstrategiens landespecifikke anbefalinger. Det er den bedste måde at sikre, at udgifterne får størst mulig virkning, at det fremtidige vækspotentiale øges, og at skadevirkningerne er så få som muligt for de langsigtede finanspolitiske muligheder fremover. Det er desuden en central forudsætning, at Europa forstår at udnytte de muligheder, som denne krise indebærer, og således kommer ud af krisen bedre rustet til at klare de udfordringer, som er forbundet med en ny verdensøkonomi baseret på lavemission, innovation, IKT og uddannelse.

Kommissionen vil regelmæssigt føre tilsyn med de opnåede resultater og aflægge rapport i god tid forud for de kommende møder i Det Europæiske Råd. Kommissionen har ligeledes til hensigt at starte på forberedelserne af Lissabonstrategien for perioden efter 2010 under hensyntagen til resultaterne af genopretningsplanen.

4. STØTTE TIL BEFOLKNINGERNE TIL AT KOMME GENNEM KRISEN

Virkningerne af den økonomiske nedgang mærkes nu i stigende grad i husholdningerne og af arbejdstagerne. Situationen på arbejdsmarkedet har i de seneste år været god, men forværres nu hurtigt og markant. Kommissionen regner med en negativ vækst i beskæftigelsen de kommende to år. Arbejdsløshedskurven forventes at gå i vejret. Situationen varierer fra den ene medlemsstat til den anden, men den samlede beskæftigelse forventes at gå tilbage med 1,6 % i år - svarende til ca. 3,5 millioner arbejdspladser - og arbejdsløsheden i EU kan nå op på 10 % i 2010.

Visse tilpasninger på arbejdsmarkedet afspejler effekten af tidligere succesfulde strukturreformer. De vil kunne sikre en hurtigere fremgang, når økonomien igen kommer op at stå, men det ligger fast, at situationen på kort sigt er alvorlig. Dem, der sandsynligvis rammes værst, er de unge, arbejdstagere med korte ansættelseskontrakter og vandrede arbejdstagere.

4.1. Lindring af de menneskelige omkostninger ved krisen

De fleste medlemsstater har truffet beskæftigelsesforanstaltninger og sociale foranstaltninger for at støtte befolkningerne og mindske krisens menneskelige omkostninger. Medlemsstaterne er i forreste række, når det drejer sig om at tage disse udfordringer op, men EU's politikker vil lette medlemsstaternes fastlæggelse og gennemførelse af tiltag overfor de aktuelle problemer med beskæftigelsen og den sociale samhørighed.

Medlemsstaterne har koncentreret deres foranstaltninger omkring fire brede prioriteter:

- Foranstaltninger, der skal **opretholde eksisterende arbejdspladser**: støtte i forbindelse med afkortet arbejdstid, reduktion af socialsikringsbidrag, løntilskud og støtte til SMV'er

- Foranstaltninger, der skal **sikre hurtig (re-)integration på arbejdsmarkedet**: faglig uddannelse og støtte til de dårligt stillede, ændringer af sygedagpenge og handicapydelse og nye regler for adgang til arbejdsløshedsdagpenge
- Foranstaltninger, der skal **støtte de mest sårbare**: forhøjelse af mindstelønnen, udvidet dækning eller forlængelse af dækningsperiode i forbindelse med arbejdsløshedsdagpenge, højere bolig- eller familieydelse, skattnedsættelser eller -fritagelser og foranstaltninger over for overdreven gældsætning eller tilbagebetagelse.
- Foranstaltninger til **forbedring af social beskyttelse og investering i social- og sundhedsinfrastrukturer**: investeringer i boliger, hospitaler, primær sundhedstjeneste, infrastrukturer til langvarig pleje og skoler og foranstaltninger, der skal hjælpe pensionsfonde med at opfylde deres langsigtede forpligtelser.

Krisens beskæftigelseskonsekvenser og sociale konsekvenser er stadig ved at folde sig ud, og de er mere alvorlige end forventet, da de fleste indledende modforanstaltninger blev truffet. Det er derfor nødvendigt at øge indsatsen på alle niveauer for at bekæmpe arbejdsløsheden og at tilpasse og modernisere ordningerne for social bistand, sundhedspleje og folkesundhed. Indkomststøtte kombineret med aktive foranstaltninger vil stimulere efterspørgslen, lette tilbagevenden til arbejdsmarkedet og forebygge social udstødelse.

De tilgængelige finansielle instrumenter er ved at blive styrket med henblik på at støtte medlemsstaternes indsats for at bekæmpe krisen og gennemføre de økonomiske genopretningsforanstaltninger. En forlængelse af **Den Europæiske Fond for Globaliseringstilpasning**⁸ vil gøre det muligt at aktivere den hurtigt til støtte for arbejdstagere, hvis lokalsamfund er ramt af alvorlige tab af arbejdspladser.

Med de nuværende programmer under **Den Europæiske Socialfond (ESF)** ydes der årligt støtte til 9 millioner arbejdstagere, og alene i 2009 vil der kunne udbetales 10,8 mia. EUR i tilskud. Fonden kan træde til i forbindelse med kriseskabte behov, f.eks. for at sikre bedre samordning af arbejdskraftefterspørgsel og -udbud, støtte fælles initiativer fra arbejdsmarkedsparternes side, fremme fornyelse på arbejdsmarkedet og beskæftigelsespartnerskaber eller styrke offentlige jobanvisningstjenester. Forenklingen af ESF-reglerne⁹ vil gøre det muligt øjeblikkeligt at forøge forudbetalingerne på 1,8 mia. EUR. Under alle omstændigheder vil Kommissionen - hvor der er behov for at tilpasse ESF-programmeringen til de kriseskabte behov - sikre, at der gennemføres programændringer hurtigst muligt.

Medlemsstaterne vil til støtte for beskæftigelsen og i samarbejde med arbejdsmarkedets parter skulle gennemføre yderligere foranstaltninger, der er skræddersyet til deres specifikke økonomiske vilkår og arbejdsmarkedssituationen, men det er vigtigt, at de er i overensstemmelse med langsigtede strukturreformbehov. Foranstaltningerne bør lette den langsigtede omstrukturingsproces i de værst ramte sektorer og styrke deres konkurrenceevne og menneskelige kapital. De bør også kunne anvendes over for store langsigtede udfordringer, f.eks. den demografiske aldrings konsekvenser for arbejdskraftudbuddet, og bidrage til at sikre udnyttelse af mulighederne ved en økonomi med lavt kulstofforbrug.

⁸ KOM(2008) 867 af 16.12.2008.

⁹ KOM(2008) 813 af 26.11.2008.

For at forstærke den positive afsmittende effekt og for at man bedre i fællesskab kan tage krisens hidtil usete udfordringer op, vil Kommissionen fremme gensidig læring og udveksling af god praksis i medlemsstaterne.

De følgende **elementer** kan være medlemsstaterne til hjælp ved fastlæggelse af passende og effektive foranstaltninger:

- **Opretholdelse af arbejdspladser**, navnlig ved at yde finansiel støtte til midlertidige, fleksible arbejdstidsordninger. Midlertidig tilpasning af arbejdstid (afkorting af arbejdstiden) til produktionsbehov kan være en vigtig kilde til arbejdskraftfleksibilitet. Ved at forebygge masseafskedigelse kan dette afbøde de sociale følger af krisen, spare virksomhederne betydelige afskedigelses- og (gen-)ansættelsesomkostninger og forebygge tab af virksomhedsspecifik menneskelig kapital. En sådan indsats skal kombineres med foranstaltninger, der øger beskæftigelsesmulighederne og leder arbejdstagerne frem mod nye job, og som sætter dem i stand til at benytte sig af nye muligheder, når opsvinget kommer. Disse foranstaltninger skal koordineres, således at man undgår afsmittende virkninger i andre medlemsstater.
- **Styrkelse af aktivering og sikring af passende indkomststøtte** til dem, der er mest berørt af den økonomiske nedgang, under fuld anvendelse af den sociale sikring i overensstemmelse med flexicurity-tilgangen. I de lande, hvor arbejdsløshedsforsikringen er strengt tidsbegrænset, bør der overvejes midlertidig forlængelse af dækningen og/eller skærpelse af minimumslønbestemmelserne. Incitamentet til tilbagevenden til arbejdsmarkedet bør opretholdes uændrede, og sårbare grupper bør støttes i overensstemmelse med den aktive indslusningsstrategi.
- **Investering i omskoling og forbedring af kvalifikationer** navnlig for korttidsansatte arbejdstagere og i sektorer, der er ramt af økonomisk nedgang. Man bør prioritere uddannelse, der tager sigte på fremtidige arbejdsmarkedsbehov, f.eks. grønne job. Foregribelse af fremtidige kvalifikationsbehov bør derfor fremmes. Jobanvisningstjenesterne bør også geares til at klare øget ledighed.
- **Afdæmpning af den finansielle krisens direkte indvirkning på borgerne** gennem specifikke foranstaltninger til forebyggelse af overdreven gældsætning og fortsat adgang til finansielle tjenester. I lande med større forudfinansierede pensionsordninger vil det være nødvendigt at sikre pensionsmidlerne for at beskytte pensionsmodtagernes nuværende og kommende indtægter.
- **Sikring af arbejdstagernes frie bevægelighed** i det indre marked, som vil være kilde til nye muligheder. En sådan indsats kan bidrage til at rette op på vedvarende ubalance mellem kvalifikationer og arbejdsmarkedsbehov, selv i den økonomiske krise. Direktivet vedrørende udstationerede arbejdstagere letter i den forbindelse arbejdstagernes frie bevægelighed ved grænseoverskridende levering af tjenesteydelser og sikrer effektivt mod social dumping. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter om en fælles fortolkning af direktivet for at sikre, at dets anvendelse i praksis - navnlig det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne - fungerer efter hensigten.
- Overvejelser omkring **støtteforanstaltninger** som f.eks. sænkning af ikke-lønrelaterede omkostninger for lavt kvalificerede arbejdstagere. Der bør i forbindelse med lønudvikling og finanspolitiske foranstaltninger tages hensyn til hver medlemsstats konkurrenceposition og produktivitet fremgang.

- Der skal ydes tilstrækkelig støtte til at bekæmpe **ungdomsarbejdsløshed** og modvirke, at unge forlader skolen for tidligt. Arbejdsløshed eller utilstrækkelig uddannelse kan have varige konsekvenser for unge. Medlemsstaterne bør forberede sig på og tilskynde til øget efterspørgsel efter **uddannelse**, fordi de nuværende studerende fortsætter deres uddannelse og afskedigede arbejdstagere ønsker omskoling. Der kan i den forbindelse allerede træffes foranstaltninger vedrørende fremtidige vækstområder for beskæftigelse som f. eks. grønne job.
- Integration af foranstaltninger, der tager sigte på at revidere lovgivning om beskæftigelsessikkerhed med en **flexicurity-tilgang**, der dækker alle områder, således at opsplitningen begrænses, og arbejdsmarkedene kommer til at fungere bedre.

4.2. Et beskæftigelsestopmøde for Europa

En EU-tilgang kan forstærke medlemsstaternes indsats over for beskæftigelsesudfordringerne og samtidigt forebygge konkurrenceforvridning. EU's beskæftigelsestopmøde i maj vil være en lejlighed til at gøre status over udviklingen og til at aftale yderligere konkrete foranstaltninger. Det vil blive tilrettelagt sammen med arbejdsmarkedsparterne og vil være baseret på de fremskridt, der er gjort med den reviderede social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden i løbet af det seneste år.

Der er tre mål for topmødet:

- det skal bidrage til at fremskynde genopretningen ved at fokusere på strukturreformer og herigennem skabe et mere fleksibelt, sikkert og rummeligt arbejdsmarked,
- det skal sikre vedtagelse af en fælles tilgang til begrænsning af krisens sociale konsekvenser, og
- det skal sikre ny konsensus med arbejdsmarkedets parter og andre berørte parter om modernisering af arbejdsmarkedspolitikkerne til fordel for både arbejdstagere og arbejdsgivere.

Der bør navnlig fokuseres på foranstaltninger til bekæmpelse af ledighed med særlig vægt på integrering af unge og særligt udsatte arbejdstagere på arbejdsmarkedet. Man bør på topmødet se på, hvordan EU-politikkerne bedre kan understøtte medlemsstaternes indsats, navnlig ved at afhjælpe arbejdsmarkedernes strukturelle svagheder i overensstemmelse med Lissabonstrategiens anbefalinger om vækst og job.

Topmødet vil blive forberedt sammen med arbejdsmarkedets parter og alle parter vil blive hørt. For at samle input til topmødets emner og med sigte på dets mulige resultater vil Kommissionen afholde en række workshoper i flere forskellige medlemsstater, hvor Europa-Parlamentet, arbejdsmarkedets parter, ngo'er og civilsamfundet kan mødes. Dette vil supplere Kommissionens igangværende konsultationer med medlemsstaterne og med arbejdsmarkedsparterne inden for rammerne af EU's social- og arbejdsmarkeddialog. Denne brede og åbne forberedelsesproces bør tjene som et godt udgangspunkt for, at der kan opnås bred enighed om en række konkrete resultater i maj.

5. FREMME AF GLOBAL ØKONOMISK GENOPRETNING: EU'S BIDRAG TIL G20-TOPMØDET

Der er tale om en global krise. Det omfang og den hastighed, hvormed en rystelse i ét systemisk vigtigt finansielt marked hurtigt forplantede sig til det finansielle system og fik konsekvenser i realøkonomierne verden over, har blot vist, hvor stor den gensidige afhængighed er i verden.

EU spillede en vigtig rolle med hensyn til at skabe erkendelse af, at der er behov for globale løsninger. Efter EU's initiativ blev der på G20-topmødet i november 2008 opnået enighed om en handlingsplan, der skal forbedre den internationale finansielle arkitektur og tilpasse den til globaliseringens virkelighed.

EU skal fortsat tale med én stemme på G20-topmødet den 2. april. Vi kan være en stærk og indflydelsesrig partner i dette arbejde på grund af vores rige erfaringer med regional markedsintegrering og effektiv institutionsopbygning.

Efterhånden som gennemførelsen af EU's økonomiske genopretningsplan på baggrund af en ambitiøs reform af de europæiske finansielle markeder får mere momentum, vil Den Europæiske Union kunne indtage en ledende rolle, når der skal foreslås konkrete løsninger med sigte på at opnå gode globale resultater.

Der bør i forbindelse med denne indsats tages hensyn til behovet for globale løsninger i forbindelse med klimaændringer. Overgangen til en økonomi med lavt kulstofforbrug bør kunne skabe nye muligheder for vækst, ikke blot i Europa, men over hele verden. På London-topmødet bør man derfor på ny bekræfte forpligtelsen til at opnå et ambitiøst resultat under FN's klimaforhandlinger i København i december 2009.

Vi bør også sikre, at London-topmødet sender klare signaler om behovet for at holde globale markeder åbne. Selv om der er generel anerkendelse af, at de historiske erfaringer med protektionisme i nedgangstider er katastrofale, kan der være stærke nationale ønsker om at anvende restriktive foranstaltninger. Det er afgørende, at der sendes utvetydige signaler, som kan mane disse trusler i jorden.

Potentielle EU-kandidater og nabolandene mærker også krisens konsekvenser. Kommissionen er fortsat indstillet på at samarbejde med europæiske og internationale finansielle institutioner og støtte deres økonomiske stabilitet og udvikling. Kommissionen ser positivt på den handlingsplan, der er udarbejdet af Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), EIB og Verdensbanken, og som vedrører støtte til styrkelse af banker og til udlån i visse central- og østeuropæiske lande.

På grund af de vidtrækkende konsekvenser af den globale krise og den deraf følgende økonomiske nedgang i udviklingslandene bør vi endelig stå fast ved vores forpligtelse til at hjælpe dem gennem krisen, ud af fattigdom og frem mod bæredygtig vækst. Støtten til, at disse lande kan søge at virkeliggøre millennium-udviklingsmålene, er afgørende for global genopretning i en bæredygtig åben økonomi.

EU skal respektere sine forpligtelser med hensyn til oversøisk udviklingsbistand, således at denne bistand sammen med andre midler kan anvendes til at fremme vækst, investering, handel og jobskabelse. Gennem Kommissionens, medlemsstaternes og EIB's forskellige instrumenter bør EU fokusere på aktiviteter som f.eks. landbrug, klimaændringer og infrastruktur, hvor der kan opnås en direkte konjunkturudjævnende effekt. Denne indsats bør

modsvares af en høj grad af ansvarlighed hos udviklingslandene, hvad angår god makroøkonomisk og finanspolitisk styring.

På **London-topmødet** bør EU - i overensstemmelse med sine interne beslutninger - fremme en aftale om omfattende konkrete resultater. Der bør på topmødet afgives faste tilsagn om at **forbedre det globale finansielle system og dets regulering**, således at alle berørte aktører og instrumenter er omfattet af passende regulering og tilsyn gennem:

- **Øget gennemsigtighed og ansvarlighed:** Forsigtighedsreglerne for bankvirksomhed og regnskabsstandarderne bør forbedres gennem fastlæggelse af konjunkturudjævrende mekanismer og korrekt ansættelse af markedsværdi. Kravene til bankernes kapitalgrundlag bør i højere grad afspejle likviditetsrisici og sikre justering af incitamenterne vedrørende securitisation. Ledelsesstrukturen i the International Accounting Standards Board bør forbedres.
- **Fremme af sund regulering:** Regulering og tilsyn, navnlig Basel-komitéens forsigtighedsstandarder, bør udvides til at omfatte alle relevante systemiske aktører - hedgefonde, privatkapital og andre ikke-regulerede kreditinstitutioner. Kreditvurderingsinstitutioner bør underkastes strenge krav for at sikre vurderingernes kvalitet og gennemsigtighed og sikre, at de ikke berøres af interessekonflikter. Aflønningspolitikkerne bør justeres, således at man undgår overdreven kortsigtet risikotagning, og der skal føres tilsyn med dem.
- **Fremme af integritet på de finansielle markeder:** Der bør opstilles en liste over ikke-samarbejdsvillige jurisdiktioner og laves en "værktøjskasse" med fælles foranstaltninger til anvendelse inden for tilsyn, bekæmpelse pengevidvaskning, finansiering af terrorisme og beskatning. Bankerne bør tilskyndes til ikke at operere i off-shore-sammenhænge¹⁰ gennem øgede forsigtighedskrav og skrapere regler vedrørende åbenhed. Reglerne om besiddelse og overførsel af *intermediated securities* bør harmoniseres på globalt plan.
- **Styrkelse af det internationale tilsynssamarbejde:** Der bør nedsættes globale tilsynsorganer med de beføjelser, der er nødvendige, for at de kan være effektive. De tilsynsførende skal udveksle god praksis og fremme global ensartet praksis.
- **Forummet for finansiell stabilitet (FSF)** bør udvides forud for topmødet den 2. april, således at det kommer til at omfatte alle de vigtigste nye vækstlande og Europa-Kommissionen.
- **Reform af de internationale finansielle institutioners styring:** Der bør på London-topmødet fastlægges en tidsplan for yderligere reformer af styringen af Den Internationale Valutafond (IMF) og Verdensbanken. Ordningerne for udpegelsen af ledelsen for disse to institutioner bør revideres.
- **Styrkelse af IMF:** Medlemsstaterne bør i fællesskab midlertidigt fordoble IMF's ressourcer. IMF bør styrke sit tilsyn ved at forbedre dækningen af spørgsmål vedrørende den finansielle sektor, ved at styrke den multilaterale overvågning og gennemføre multilaterale konsultationer, herunder om kontrolleret indsats over for situationer med global ubalance. Samarbejdet med FSF bør styrkes, og der bør indføres effektive fælles

¹⁰ Kommissionen fremsætter inden længe forslag vedrørende informationsudveksling og åbenhed om beskatningsanliggender i EU og i forhold til tredjelande.

varslingsmekanismer. FSF-medlemmerne og andre systemisk vigtige lande bør evalueres regelmæssigt af IMF og påviste svagheder bør integreres i varslingsmekanismen. Reformerne bør omfatte interne procedurer og sikre, at de vigtigste konklusioner fra IMF-overvågningen videreformidles til IMF-rådet (the International Monetary and Financial Council).

- **Udvikling af Verdensbanken og regionale udviklingsbanker:** Bankerne bør anvende de redskaber, de råder over, på en fleksibel måde og fremskynde udbetaling af bistand til afdæmpning af krisens konsekvenser, navnlig for de mest sårbare befolkningsgrupper. Der bør sikres passende finansiering af deres aktiviteter.

Topmødet bør **støtte afbalanceret vækst på globale markeder** gennem:

- **Fremme af global økonomisk genopretning ved fortsat international koordinering af fiskale foranstaltninger** og deres reelle indvirkning. EU gør sit i den globale indsats for at skabe fornyet vækst. Der bør samarbejdes internationalt om at sikre, at de nuværende finanspolitiske foranstaltninger er forenelige med langsigtet finanspolitisk bæredygtighed. Foranstaltningerne bør desuden sikre tilstrækkelig investering i langsigtede politikker vedrørende f.eks. innovation, uddannelse, energieffektivitet og økonomi med lavt kulstofforbrug. Når opsvinget har bidt sig fast, er der behov for en kontrolleret og koordineret omlægning af makroøkonomiske incitamenter.
- **Fremme af åben handel** som supplement til finanspolitiske incitamenter. G20-landene bør tilstræbe større globale markedsåbninger. En hurtig afslutning af Doha-runden på baggrund af de eksisterende forhandlingstekster om landbrugs- og industrivarer er meget central. På London-topmødet bør det bekræftes på ny, at landene sammen står fast på at bekæmpe protektionisme i tråd med den *standstill*-forpligtelse, man nåede til enighed om i Washington, og WTO-mekanismen til effektiv overvågning. G20-partnerne bør udtrykke deres kollektive beslutsomhed med hensyn til at sikre opfyldelse af denne forpligtelse på højeste politiske niveau.
- Iværksættelse af et **multilateralt initiativ vedrørende handelsfinansiering**, der kan styrke den indsats, der gøres af Verdensbank-gruppen og andre relevante multilaterale udviklingsorganer med henblik på en udvidelse af deres handelsfinansieringsaktiviteter.
- **Fremme af global udvikling** som en del af løsningen på den globale krise og et grundlag for fred og stabilitet på verdensplan. London-topmødet bør bekræfte tilsagnet om at støtte udviklingslandenes indsats for at skabe vækst og bekæmpe fattigdom - navnlig ved at søge at virkeliggøre millennium-udviklingsmålene. For at lette udviklingslandenes aktive deltagelse i den internationale handel, bør G20-landene leve op til deres tilsagn om bistand for handel og indrømme de mindst udviklede lande told- og kontingentfri adgang til deres markeder.

6. KONKLUSION

Denne meddelelse redegør for, hvordan Den Europæiske Union kan bygge videre på de foranstaltninger, der allerede er truffet over for den finansielle og økonomiske krise. EU træder nu ind i en ny fase af gennemførelsen af genoprettelsesplanen, hvor der er behov for effektiv koordinering af de foranstaltninger, der træffes, således at der opnås den størst mulige effekt i forhold til virksomhederne, husholdningerne og lokalsamfundene i hele EU. Denne meddelelse er udarbejdet på baggrund af stats- og regeringschefernes drøftelser den 1. marts

2009 og understreger, at den økonomiske genopretning vil forløbe lettere, hvis foranstaltninger truffet i én medlemsstat kan sætte gang i en positiv udvikling i andre. Effektiv koordinering vil gøre det muligt at sikre økonomisk genopretning med afsæt i det indre marked.

Kommissionen opfordrer til, at Det Europæiske Råd på sit forårsmøde:

- når til enighed om behovet for en ny pakke af reformforanstaltninger for den finansielle sektor, herunder vedrørende en ny kontrolstruktur for EU's finansielle sektor, der er baseret på de Larosiè-re-gruppens arbejde, og træffer beslutning om de vigtigste elementer i denne nye struktur på Det Europæiske Råds junimøde på grundlag af yderligere forslag fra Kommissionen; Kommissionen opfordrer endvidere Rådet og Europa-Parlamentet til at prioritere vedtagelse af forslagene om regulering af finansielle tjenester, der fremlægges af Kommissionen i de kommende måneder
- opfordrer medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger til sikring af varig finansiel stabilitet i overensstemmelse med den reviderede stabilitets- og vækstpagt, så snart den økonomiske situation tillader dette
- opfordrer medlemsstaterne til at fremskynde gennemførelsen af deres nationale genopretningsplaner og strukturreformer
- opfordrer medlemsstaterne til at anvende de fælles principper, der er omhandlet i punkt 3.2, ved fastlæggelse og gennemførelse af foranstaltninger til styrkelse af realøkonomien
- opfordrer medlemsstaterne til at yde effektiv støtte til befolkningerne under krisen og trække på de forslag til foranstaltninger, der er redegjort for i denne meddelelse
- godkender forberedelsesprocessen forud for EU's beskæftigelsestopmøde i maj og
- godkender den fælles europæiske holdning til G20-topmødet i London.